

Nr 275.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående tillfälligt avlöningsförbättring för vissa lantmätare; given Stockholms slott den 16 april 1917.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

dels medgiva, att under år 1917 må såsom tillskott till krigstidstillägg utgå av statsmedel till distriktslantmätare 300 kronor, till extra lantmätare 360 kronor och till lantmäteriauskultant med arvode från medel å staten för lantmäteristaten i orterna 360 kronor;

dels förklara, att för åtnjutande av sådant tillskott de angående krigstidstillägg meddelade bestämmelser skola i tillämpliga delar lända till efter rättelse, med rätt för Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter, som för tillämpning av dessa bestämmelser kunna vara erforderliga;

dels medgiva, att Kungl. Maj:t må äga att, i överensstämmelse med av departementschefen tillstyrkta grunder, för år 1917 medgiva tillskott av statsmedel jämväl åt kommissionslantmätare och vice kommissionslantmätare, som fortfarande utöva praktisk verksamhet;

dels medgiva, att för såväl tiden från den 1 juli 1917 till årets slut som år 1918 arvoden å 600 kronor må av statsmedel utbetalas till 40 lantmäteriauskultanter, vilka icke åtnjuta arvoden från medel å staten för lantmäteristaten i orterna;

dels ock för nu angivna ändamål under titel »tillfällig avlöningsförbättring för vissa lantmätare» å extra stat för år 1918 under nionde huvudtiteln anvisa såsom förslagsanslag, högst, 100,000 kronor,

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 1 saml. 236 häft. (Nr 275.) 1

ävensom medgiva, att Kungl. Maj:t må härav låta under år 1917 av tillgängliga medel utanordna intill 76,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

K. Dahlberg.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 april 1917.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern SWARTZ,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LINDMAN,
Statsråden: VON SYDOW,
STENBERG,
FALK,
HAMMARSTRÖM,
MÄRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLESON,
HANS ERICSON,
DAHLBERG.

Departementschefen, statsrådet Dahlberg anförde:

Såsom min företrädare i ämbetet anmälde för Eders Kungl. Maj:t den 13 januari 1917 vid föredragning av förslag rörande regleringen för år 1918 av utgifterna under riksstatens nionde huvudtitel, har lantmäteristyrelsen den 12 december 1916 avgivit förnyat förslag till förordning angående ägomätning och kartläggning m. m. samt den 14 i samma månad förslag dels till ny taxa på arvode för lantmäteriförrättningar dels till vissa åtgärder för förbättring av den ekonomiska ställningen för lantmätare, som sysselsättas med verkställande av lantmäteriförrättningar. Beträffande dessa förslag jämte två andra av styrelsen under hösten år 1916 avgivna förslag angående dels ordnande av frågan om biträden å lantmäterikontoren i länen m. m. dels vissa ändringar i styrelsens egen stat uttalade departementschefen, att han icke hyste

någon förhoppning, att dessa ärenden, vilka vore av ganska invecklad och svårbedömd natur och vilka därför krävde ytterligare utredning och noggrant övervägande, skulle kunna bli färdiga till föredragning redan under loppet av nu pågående riksdag, i anslutning vartill han tillstyrkte, att för beredande av provisorisk förbättring i vissa lantmätares avlöning ett belopp av 100,000 kronor måtte beräknas. I enlighet härmed har Kungl. Maj:t uti punkten 89 under nämnda huvudtitel föreslagit riksdagen att i avbidan på blivande proposition i ämnet å extra stat för år 1918 beräkna ovan angivna belopp.

Under hänvisning härtill anmodade departementschefen uti skrivelse den 22 sistlidne januari lantmäteristyrelsen att så snart som möjligt inkomma med förslag angående provisorisk avlöningsförbättring åt vissa befattningshavare vid lantmäteristaten med användande av det för detta ändamål beräknade anslag å 100,000 kronor, och borde, om så ansåges lämpligt, förslaget åsyfta att tillgodose jämväl den extra personalen, även sådan, som icke för närvarande åtnjöte avlöning av statsmedel.

I skrivelse den 2 mars 1917 har nu lantmäteristyrelsen med anledning härav inkommit med förslag i ämnet och därvid med vissa utslutningar och jämkningar förnyat sitt förslag av den 14 december 1916 angående åtgärder för förbättring av den ekonomiska ställningen för lantmätare, som sysselsättas med verkställande av lantmäteriförrättningar, varjämte styrelsen framlagt nytt förslag till taxa, avsedd att tillämpas intill dess mättningsförordningen komme att träda i kraft.

För att underlätta bedömandet av dessa nu omförmälda, i varandra rätt mycket ingripande frågor och de möjligheter, som för närvarande stå till buds, anhåller jag att först få erinra om lantmäteriväsendets nuvarande organisation.

Före de omregleringar, som ägde rum åren 1908 och 1909, bestod lantmäteristaten i orterna av förste lantmätare, kommissionslantmätare, vice kommissionslantmätare, lantmateriauskultanter och lantmäterielever. Endast förste lantmätarna, en i varje län, åtnjöte avlöning av staten, nämligen med 2,200 kronor jämte ett ålderstillägg å 400 kronor. Förste lantmätarna voro för sin övriga erforderliga inkomst samt övriga lantmäteritjänstemän helt och hållet hänvisade till den ersättning de erhöilo för utfört arbete, vilken ersättning utgick efter taxa. Den då gällande taxan var utfärdad den 10 juni 1881.

Vid 1908 års riksdag höjdes förste lantmätarnas avlöning till 6,000 kronor med ett ålderstillägg å 500 kronor, varjämte till sex dylika

tjänstemän skulle utgå ortstillägg. Däremot förbjöds dem att utföra lantmåteriförrättningar åt enskilda. För kronans räkning skulle de däremot utföra förrättningar, men erfarenheten har visat, att de endast i mycket ringa utsträckning haft tid härtill. Praktiskt taget har alltså deras förrättningsverksamhet upphört och de erhålla icke några inkomster enligt taxa.

Vid 1908 års riksdag uppfördes i staten även sex arvoden å 2,000 kronor till amanuenser vid vissa lantmåterikontor.

Vid 1909 års riksdag uppfördes i staten löner till 110 distriktslantmätare å 2,000 kronor jämte tre ålderstillägg å 400 kronor samt arvoden till 40 extra lantmätare å 1,600 kronor och till 30 auskultanter å 600 kronor. Övriga auskultanter, utöver dessa 30, åtnjuta icke någon avlöning av staten. Hela riket indelades samtidigt i distrikt. Såsom vederlag för dessa avlöningar av statsmedel verkställdes en reduktion av tarifferna i 1881 års lantmåteritaxa, vilken reduktion åsyftade att nedbringa jordägarnas utgifter med ungefär en tredjedel. Den nya, nu gällande taxan utfärdades den 23 december 1909.

Gällande instruktion för lantmåteristyrelsen och rikets lantmätare är utfärdad den 22 oktober 1909. Den innehåller bland annat föreskrifter rörande tillvägagångssätt vid lantmåteriåtgärders utförande, men enligt särskilt övergångsstadgande skola, intill dess särskild författning därom utfärdas, förut gällande föreskrifter i tillämpliga delar komma till användning i vad angår närmare bestämmelser angående kartors upprättande, verkställande av ägomätning, avvägningar och arealuträkning, upprättande av beskrivningar samt utstakning av ägoskillnader m. m. Någon dylik författning har ännu ej kommit till stånd.

Förslag om ändringar i hithörande förhållanden framkommo emellertid inom kort.

I skrivelse den 30 december 1915 anförde lantmåteristyrelsen, att till behandling inom styrelsen föreläge *dels* en av styrelsen för lantmåteriauskultanternas förening den 26 november 1913 gjord framställning om vidtagande av åtgärder för ernående av gynnsammare beföringsförhållanden och bättre ekonomisk ställning för de obefordrade lantmåteritjänstemännen, varvid framhållits såsom önskemål inrättande av 30 nya distriktslantmätartjänster samt förändring av extra lantmätarbefattningarna till distriktslantmätartjänster ävensom beredande av arvode åt varje såsom tjänstemedhjälpare verksam auskultant, *dels* en av styrelsen för Sveriges lantmätarförening gjord framställning om revision av lantmåteritaxan, *dels* ock ett ärende angående ordnandet av frågan

om personal å lantmäterikontoren i länen och av arbetena därstädes, vilka tre ärenden, som enligt lantmäteristyrelsens åsikt givetvis ägde inbördes samband, berörde organisationen av lantmäteristaten i länen i dess helhet och därför borde upptagas till behandling i ett sammanhang. På styrelsens hemställda bemyndigade Kungl. Maj:t den 21 januari 1916 styrelsen att bevilja styrelsens ledamot, byråchefen J. Hamrin viss tids ledighet för handläggning av ifrågavarande ärenden samt anvisade tillika medel för verkställande av utredningen, för vilket ändamål styrelsen begärt att få tillkalla sakkunniga.

Av de ärenden, som sålunda skulle bli föremål för utredning, har förslag av lantmäteristyrelsen numera avgivits angående revision av lantmäteritaxan och ordnandet av personalförhållanden m. m. å lärens lantmäterikontor. Innan jag vidare yttrar mig härom, måste jag med några ord beröra frågan om förberörda, i utsikt ställda författning angående ägomätning m. m.

Behovet av närmare bestämmelser i sistnämnda hänseende gjorde sig alltmera gällande allt efter som den numeriska eller trigonometriska metoden vann större användning. Om denna metod saknades nämligen fullständigt några normerande föreskrifter. Dessutom behövde naturligtvis även i andra hänseenden de gamla bestämmelserna, som daterade sig från år 1864, omarbetas och förbättras. Lantmäteristyrelsen överlämnade därför med skrivelse den 30 april 1913 ett av styrelsen med biträde av särskilda sakkunniga utarbetat förslag till författning i ämnet. Då emellertid detta förslag befanns alltför vidlyftigt och detaljerat för att lämpligen kunna ligga till grund för en av Kungl. Maj:t utfärdad författning i ämnet samt dessutom åtskilliga anmärkningar riktades mot detsamma, blev det återremitterat till styrelsen, som verkställde en genomgripande omarbetning av detsamma och den 12 december 1916 avgav det nya förslag i ämnet, som den 13 januari 1917 omförmäldes av dåvarande chefen för jordbruksdepartementet.

Detta förslag sammanhänger så till vida med styrelsens förslag den 14 december 1916 angående ny taxa på arvode för lantmäteriförrättningar, som i detta taxeförslag upptagas ersättningsbelopp för arbeten, vilka skulle utföras i enlighet med det i mättningsförordningen föreslagna förfarandet. Å andra sidan äro denna taxas tariffer avvägda med tagen hänsyn till de inkomster, som skulle tillkomma lantmätarna genom förrättningar, utförda enligt mättningsförordningens bestämmelser. Dessa två förslag stå alltså i intimt beroende av varandra.

Mera fristående är frågan om ordnande av personalförhållandena m. m. å lärens lantmäterikontor, vari lantmäteristyrelsen avgivit förslag

den 30 oktober 1916. För närvarande finnas vid dessa kontor stadigt anställda, utom förste lantmätarna, allenast de förut omförmälda sex amanuenserna. För särskilda ändamål, såsom uppläggande av nya registratur m. m., hava anslag å extra stat anvisats av riksdagen, varjämte under tiden för jordregistrets uppläggande särskild personal varit sysselsatt därmed. Därjämte hava extra anslag anvisats av riksdagen till skrivhjälp å dessa lantmäterikontor. Styrelsens förslag den 30 oktober 1916 innefattar nu att, med uteslutande ur staten av dels anslaget till nämnda sex amanuenser, tillhopa 12,000 kronor, dels ett anslag å 4,000 kronor till vikariatsersättningar, skulle i stället där uppföras avlöningar till 12 byråingenjörer och 24 biträden i andra lönegraden ävensom anslagsposter till extra tjänstemän m. m. samt till underhåll av arkivalier med ett sammanlagt belopp av 133,175 kronor, innebärande en höjning av 117,175 kronor. En del anslag å extra stat skulle emellertid härigenom bliva obehövlige.

Vad angår frågan om beredande av gynnsammare befodringsförhållanden och bättre ekonomisk ställning för de obefordrade lantmäteritjänstemännen hava åtskilliga framställningar gjorts från lantmätarhåll. Sålunda har bland annat styrelsen för lantmäteriauskultanternas förening i en den 20 april 1916 till Kungl. Maj:t inkommen skrift, under åberopande av svårigheterna under rådande dyrtid och då resultatet av den inom lantmäteristylelsen pågående utredningen icke vore att genast förvänta, anhållit, att åt alla såsom lantmätares medhjälpare verksamma auskultanter måtte beredas arvoden om 500 kronor för vardera av åren 1916 och 1917. I utlåtande häröver den 20 maj 1916 hemstälde lantmäteristylelsen, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för anvisande från och med år 1916 av 90 arvoden å 600 kronor, tillhopa 54,000 kronor, att fördelas bland de äldsta i tjänst varande auskultanterna. Redan den sena tidpunkt, då detta ärende blev i skick att kunna anmälas för Kungl. Maj:t, omöjliggjorde framställning i ämnet till 1916 års riksdag.

I förut omförmälda framställning den 14 december 1916 angående åtgärder för förbättring av den ekonomiska ställningen för lantmätare, som sysselsättas med verkställande av lantmäteriförrättningar, har lantmäteristylelsen framhållit behovet av sådan förbättring icke blott för auskultanterna utan även för övriga praktiserande lantmätare. Styrelsen har för vinnande av dylik förbättring föreslagit vissa åtgärder, vilka skulle komma även auskultanterna till godo. Några sådana arvoden, som ifrågasatts i styrelsens utlåtande den 20 maj 1916, behövdes därför icke, ifall förslagen i styrelsens ifrågavarande skrivelse den 14 december 1916 vunne bifall.

I sistnämnda skrivelse har styrelsen förklarat sig anse att, hur angeläget det än vore att få flera befattningar uppförda på stat, denna fråga borde med hänsyn till förhandenvarande förhållanden anstå och strävandena inriktas på att genom en revision av taxan bereda bättre utkomst åt personalen. Att endast procentvis höja taxan syntes icke böra ske, enär härigenom taxans ojämnheter och brister skulle få ökad betydelse samt det då skulle bliva svårt att, såsom styrelsen ansåge böra ske, å statsverket överföra en del av de ökade kostnaderna. Taxan hade därför fullständigt omarbetats och ansåges komma att medföra en kostnadsökning för jordägarna av 21.4 procent, motsvarande i runt tal 203,000 kronor, därav 14.8 procent på grund av mättningsförordningen samt 6.6 procent i övrigt. Styrelsen ansåge emellertid, att vid bifall till de framlagda förslagen angående taxa och mättningsförordning den behållna inkomsten för lantmätarnas del icke skulle ökas med mer än 10 procent eller 95,000 kronor.

I samma skrivelse framställdes emellertid vissa särskilda förslag, genom vilka lantmätarnas ställning skulle ytterligare förbättras. Sålunda föreslogs, att lantmätarna skulle för framtiden beredas ersättning för de publika renovationerna, vilket för dem skulle enligt nuvarande regler medföra en förbättring av 15,000 kronor. I samband därmed borde emellertid renovationskyldigheten utsträckas. Statens kostnader för renovationerna beräknades för framtiden till inalles 40,000 kronor om året. Vidare föreslogs, att lantmätarna måtte tillerkännas rätt till dagtraktamente såväl under resa som under vistelse å förrättningsstället samt att lantmäteriauskultanterna måtte uppflyttas från femte till fjärde klassen i resereglementet. I stället borde den nuvarande obetydliga ersättningen för kost och tidspillan bortgå. Såväl dessa föreslagna dagtraktamenten som själva reseersättningarna borde övertagas av staten, vilket beräknades skola medföra en kostnad av omkring 380,000 kronor samt för lantmätarna en ökad ersättning med omkring 266,400 kronor. Desslikes borde staten för mindre bemedlade och obemedlade övertaga själva förrättningskostnaden enligt vissa regler. Kostnaden härför beräknades till 30,000 kronor. Däremot kunde det brukliga anslaget å extra stat till lantmätares tjänsteresor indragas.

Inalles skulle, enligt styrelsens beräkningar, lantmätarna få ökade inkomster med 376,400 kronor, motsvarande i genomsnitt för varje av 300 lantmätare omkring 1,255 kronor, därav på grund av ändringarna i taxan omkring 317 kronor, på grund av gottgörelse för publik renovation i dennas nuvarande utsträckning omkring 50 kronor samt på grund av dagtraktamentena omkring 888 kronor. Statens ökade kostnader

beräknades till 450,000 kronor, varifrån dock borde dragas anslaget till lantmätarens tjänsteresor, hittills 30,000 kronor. Styrelsen föreslog, att medel för bestridande av dessa ökade statsutgifter skulle beredas genom höjning av det ordinarie anslaget till skiften och avvittningar samt att för ändringarnas genomförande redan år 1917 ett extra anslag å 300,000 kronor måtte begäras å 1918 års stat med förskotts rätt. För jordägarnas del ansåges fördyringen genom taxeökningen efter avdrag av dels den resekostnad, som skulle övertagas av staten, och dels den ersättning för kost och tidspilan, som skulle bortfalla och ersättas med dagtraktamenten av statsmedel, kunna beräknas till 91,000 kronor.

Såsom skäl för uppflyttandet av lantmäteriauskultanterna från femte till fjärde klassen i resereglementet framhöll lantmäteristyrelsen dels den omständigheten, att med auskultanterna likställda tjänstemän, framför allt extra jägmästare och kartografer i rikets allmänna kartverk, vore upptagna i denna klass, men jämväl det förhållandet, att auskultanternas utgifter för resa ofta vore särskilt stora. I regel verkställde nämligen auskultanterna större mätningar och fältarbeten, som krävde lång tid, varför de i dylika fall i större utsträckning än på eget ansvar arbetande lantmätare måste medföra omfattande utrustning i fråga om såväl instrument som kläder och understundom även matvaror. De nödgades därför ofta begagna tvenne hästar vid skjutsar.

Det bör vidare erinras, att lantmäteristyrelsen den 20 november 1916 framlagt ett med frågorna om mätningförrordningen samt renovationsskyldighetens utsträckning sammanhängande förslag till ändringar i styrelsens egen stat, för vilket förslag jag förut i dag redogjort vid motiverande av proposition om anslag å extra stat till sagda styrelse för år 1918.

I den skrivelse av den 2 mars 1917, som lantmäteristyrelsen avåtit med anledning av min företrädades anmodan den 22 januari 1917, har styrelsen emellertid i allt väsentligt vidhållit sina föregående förslag. Efter en redogörelse för dessa förslag har styrelsen yttrat:

»På sätt synes av ovanstående redogörelse innefattar lantmäteristyrelsens den 14 december 1916 avgivna underdåniga förslag angående förbättring av den ekonomiska ställningen för lantmätare, som sysselsätts med lantmåteriförrättningar, dels en reglering av den samma lantmätare tillkommande ersättning dels ock en reglering i fråga om fördelningen av kostnaderna härför mellan jordägarna och statsverket.

I fråga om regleringen av lantmätarnas ekonomiska ställning har styrelsen först upptagit till behandling spørsmålet, huruvida denna reglering borde sökas genom inrättandet av flera tjänster och eventuellt höjande av den av statsmedel ut-

gående ersättningen eller genom höjandet av taxan eller bådadera. Styrelsen har härvid på anförda skäl kommit till det resultat, att för framtiden ungefärligen samma förhållande borde uppehållas mellan den efter tid utgående ersättningen och den ersättning, som beräknas efter arbetsprodukt, samt att en ändamålsenlig reglering borde sökas genom förbättring i båda dessa hänseenden. Denna mening vidhåller styrelsen fortfarande, liksom även att det under förhandenvarande förhållanden bör anstå med uppförande av flera befattningar i stat och strävandena gå ut på att bereda bättre utkomst åt ifrågavarande personal genom en revision av gällande taxa på arvode för lantmåteriförrättningar samt att alltså någon höjning med vissa procent av taxan icke bör ifrågakomma.

Vad särskilt taxeförslaget angår är det givet, att särskilt bland fackmännen olika meningar kunna göra sig gällande ej minst till följd av de olika förhållanden, som råda inom skilda delar av vårt land. Vid förslagets utarbetande har emellertid hänsyn så vitt möjligt tagits även härtill, och styrelsen är övertygad, att även för lantmätarnas del förslaget kan anses antagligt. Den huvudsakliga förbättring i ekonomiskt avseende, som förslaget medför för lantmätarna, är givetvis införandet av dagtraktamente vid resa samt under uppehåll å förrättningsställe. Den ökade ersättning, som härigenom tillförsäkras lantmätare, kan visserligen synas avsevärd, men det bör ihågkommas, att kostnaderna för resor för närvarande för lantmätarna ofta medföra förlust samt att behovet av den föreslagna ändringen har blivit trängande i samma mån som lantmätarna, såsom för närvarande är fallet, allt mer och mer sysselsättas med förrättningar, som var för sig taga en eller ett fåtal dagar i anspråk, varigenom de bliva tvungna att i ökad utsträckning under såväl resor som utförandet av förrättningar anlita hotell och gästgivargårdar för erhållande av kost och logi.

Den lättnad, som komme att beredas lantmätarna genom ersättning för publik renovation, motväges genom den nedsättning av kartlösen, som föreslagits såsom en följd av tillkomsten av härvarande reproduktionsanstalt, och vad taxeförslaget i övrigt angår bör uppmärksammas, att den höjning av arvodet, som genom dess antagande bleve följden, till största delen motsvaras av de nya åligganden, som den föreslagna mätningförordningen medför. Om man härjämte tar i betraktande den skedda förändringen av lantmåteriverksamheten därhän, att, såsom redan nämnts, densamma numera företrädesvis utgöres av mindre förrättningar, varigenom de efter tariff utgående arvoden förlorat väsentligt av sin effektivitet, samt desslikes det förhållandet, att rikets lantmätare allt sedan 1870-talet icke erhållit någon förhöjning av sina inkomster, motsvarande de ökade levnadskostnaderna jämte de ökade kostnaderna för biträden, kontorslokaler samt rit- och skrivmaterialier, och å andra sidan penningvärdets fall, håller styrelsen före, att styrelsens förslag även för den betalandes del, denne må nu vara statsverket eller jordägarna, bör anses acceptabelt. Till ytterligare förtydligande av ämnet finner sig lantmåteristyrelsen böra framhålla, att den skeende förändringen av verksamheten till att i allt större utsträckning utgöras av mindre förrättningar medför, att även bruttoinkomsten efter tid i samma mån blir mindre, ett förhållande som högst ansenligt inverkar på innebörden av ovan lämnade sifferuppgifter.

På grund av vad sålunda anförts håller styrelsen före, att de föreslagna förbättringarna för lantmätarnas del böra anses medföra för den personal, varom här är fråga, en behållen ökad inkomst av i genomsnitt 500 å 600 kronor.

Departementschefens ovan omnämnda uttalande, att ifrågavarande av lantmäteristyrelsen väckta förslag vore av ganska invecklad och svårbedömd natur och att desamma därför krävde ytterligare utredning och noggrant övervägande, antar styrelsen företrädesvis avse förslaget till mättningsförordning och frågan om kostnadernas fördelning mellan statsverket och jordägarna.

Lantmäteristyrelsen utgick vid avgivande av sitt förslag ifrån att såväl mättningsförordningen som den nya taxan skulle kunna träda i kraft från den 1 juli 1917. Då lantmäteristyrelsen emellertid erfarit, att detta anses möta hinder vad angår mättningsförordningen, som antages icke komma att kunna tillämpas förr än med ingången av år 1918, samt taxeförslaget uppgjorts under förutsättning av mättningsförordningens tillkomst, har lantmäteristyrelsen att tillämpas under innevarande år utarbetat ett nytt förslag till taxa, som härmed överlämnas, och vari utslutits de bestämmelser, som avse sådana åtgärder, vilka mättningsförordningen föreskriver utöver dem, som för närvarande förekomma.

Även detta förslag till taxa förutsätter godkännande av lantmäteristyrelsens förslag om utsträckning av renovationsskyldigheten och ersättning av statsmedel för verkställda renovationer, och har denna fråga samband med den hos styrelsen inrättade reproduktionsanstalten samt möjligheterna att för jordägarna nedbringa kostnaden för kopia av karta, på sätt styrelsen anfört i samband med frågan om reproduktionsanstaltens uppförande i stat.

Statens övertagande av kostnaderna för renovationerna har under ovan angivna förutsättningar beräknats förorsaka en årlig utgift av 40,000 kronor. För år 1917 har styrelsen förut beräknat samma kostnad till 15,000 kronor. Det förhåller sig emellertid så, att enligt gällande nådiga instruktion förrättningar, varom här är fråga, icke skola redovisas förr än senast 1 mars andra året sedan de fastställts. På grund härav och då det icke torde böra ifrågakomma att bereda retroaktiv kraft åt blivande bestämmelser i fråga om renovationsskyldighetens utsträckning, håller styrelsen numera före, att ett helt obetydligt belopp kommer att för ifrågavarande ändamål bli erforderligt under innevarande år.

Riksdagen har uti sin skrivelse nr 9 den 2 mars 1914 i fråga om användningen av det sedan åtskilliga år anvisade anslaget å 30,000 kronor till bestridande av kostnader för vissa av distriktslantmätare företagna tjänsteresor m. m. framhållit, att, enär huvudändamålet med detta statsbidrag vore att underlätta egnahemsbildandet och uppkomsten av småbruk, det syntes kunna ifrågasättas, huruvida villkoren lämpligen icke borde fixeras i överensstämmelse med vad som skett beträffande åtskilliga andra liknande statsbidrag på andra områden av jordbruket eller bestämmas sålunda, att bidrag skulle få utgå vid förrättningar, som avsåge en viss mindre areal exempelvis högst 40 å 50 hektar, dock endast till sökande, som visades vara i behov av dylikt bidrag. Å andra sidan syntes det riksdagen skäligt, att bidraget, för att detsamma skulle bli av någon egentlig betydelse, utsträcktes till att omfatta såväl resekostnaden som ock kostnaden för själva förrättningen antingen i dess helhet eller till viss del. Detta önskemål har emellertid uti nådiga kungörelsen den 23 december 1914, som innehåller föreskrifter i ämnet, icke förverkligats utom vad angår ägolotter, som utbrutits genom avsöndring. Lantmäteristyrelsens i ämnet framställda förslag innebär emellertid fullföljande av samma önskemål, även om utbrytningen skett genom skifte, klyvning eller styckning. För ända-

målet har lantmäteristyrelsen beräknat, att ett årligt anslag å 30,000 kronor vore tillräckligt samt att för år 1917 ett belopp av 20,000 kronor vore erforderligt.

Nu berörda kostnader för renovationer samt till förrättningskostnader för obemedlade eller mindre bemedlade äro givetvis av stadigvarande natur. Enligt styrelsens mening tala därför övertägande skäl för uppförande på ordinarie stat av erforderligt anslag liksom ock för att detta sker genom höjning av det redan under nionde huvudtiteln befintliga anslaget till skiften och avvittningar, varifrån understöd förut beslutats utgå till laga skiften i Jukkasjärvi och Enontekis socknar samt i Killinge i Gällivare socken, allt i Norrbottens län, samt till laga skifte å Ljungdalens by i Storsjö socken i Jämtlands län. Vad kostnaderna för ifrågasvarande ändamål under år 1917 angår håller styrelsen före, att riksdagens medgivande bör kunna erhållas att bestrida dem, kostnaderna för renovationer från sistberörda anslag, och utgifterna för statsbidrag till obemedlade och mindre bemedlade från det på extra stat för innevarande år uppförda anslaget till bestridande av kostnader för vissa av distriktslantmätare företagna tjänsteresor m. m., vilket innevarande år liksom förut säkerligen icke kommer att i annat än obetydlig utsträckning tagas i anspråk utan en sådan utsträckning av dess ändamål.

Några ytterligare statsbidrag än ovan ifrågasatts synas lantmäteristyrelsen icke behöva ifrågakomma under år 1917, för så vitt icke genom utfärdandet av den nya mätningförrordningen sådant med anledning av vad nedan anföres kan finnas påkallat. Från ingången av år 1918 beräknar styrelsen, att berörda förordning skall börja att tillämpas. Härigenom kommer arvodet till lantmätarna att såsom ovan meddelats ökas med 14.8 procent, motsvarande en ökad utgift av omkring 140,000 kronor. Till spørsmålet huruvida i anledning härav en ändring i fråga om statens bidrag till kostnaderna för lantmäteriförrättningar bör ske eller ej anser lantmäteristyrelsen sig icke böra intaga någon ståndpunkt. Skulle emellertid så anses böra ske, håller styrelsen före, att frågan lämpligast löses genom att staten övertager alla lantmätarna tillkommande ersättningar för resor och traktamenten. Det är emellertid tänkbart, att staten endast övertog kostnaderna för resor och under desamma utgående traktamenten. Kostnaderna härför böra enligt av styrelsen gjord undersökning beräknas till 160,000 kronor. Det bleve emellertid synnerligen svårt att reglera och övervaka en sådan uppdelning, då ofta samma dag användes såväl till resa som till arbete å förrättningsstället. Därest statsverket skall bidra med kostnaden för rese- och traktamentsersättningar till lantmätarna, vill lantmäteristyrelsen emellertid med ändring av sitt tidigare förslag ifrågasätta, att utgifterna härför finge bestridas från det under nionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar.

Det förslag, lantmäteristyrelsen sålunda framställt, förutsätter i likhet med 1916 års förslag, att några ytterligare arvoden till lantmäteriauskultanter för närvarande ej böra ifrågakomma, men att hela ifrågasvarande personal däremot å av statsmedel utgående löner och arvoden bör komma i åtnjutande av det krigstidstillägg, som kan komma att tilldelas andra statens tjänstemän. Förutsättningar för erhållande av krigstidshjälp torde däremot icke förekomma beträffande någon av den personal, varom här är fråga.

Det framställda förslaget förutsätter slutligen, att anslaget till distriktslantmätarnas tjänsteresor m. m. icke vidare bör utgå.»

Det bör anmärkas, att lantmäteristyrelsen i denna skrivelse på grund av däri anförda skäl angivit lantmätarnas behållna inkomst av de förut föreslagna förbättringarna till i genomsnitt allenast 500 å 600 kronor, under det att beloppet av den ökade inkomsten förut beräknats till i medeltal omkring 1,255 kronor.

Vid styrelsens nu ifrågavarande framställning har, som sagt, fogats förslag till provisorisk taxa, vari hänsyn icke tagits till mätningförordningen.

Såsom jag förut omförmålt fann min företrädare i ämbetet lantmäteristyrelsens ovanberörda, delvis först i slutet av nästföregående år till jordbruksdepartementet inkomna framställningar, som vore av ganska invecklad och svårbedömd natur, tarva ytterligare utredning och noggrant övervägande. Denna uppfattnings riktighet har sedermera blivit ytterligare bekräftad. Statskontoret, som avgivit utlåtande i vissa av dem, har framställt en del erinringar, varjämte föreningen Sveriges förste lantmätare och lantmäteriauskultanternas förening i särskilda skrifter framfört vissa anmärkningar.

Vad statskontoret anfört ifråga om lantmäteristyrelsens egen stat har jag förut i dag meddelat. Såsom jag nyss nämnde, har denna fråga nära samband med vissa av de nu förevarande.

Ifråga om personalen å lantmäterikontoren i länen har statskontoret, i saknad av närmare kännedom huruvida behovet av en så betydande ökning som föreslagits vore mera tillfälligt eller i vad mån det kunde vara konstant, ifrågasatt, huruvida icke, innan erfarenhet vunnits om arbetets omfattning å dessa kontor, sedan jordregistrets första uppläggande avslutats, de föreslagna byråingenjörerna borde tillsvidare uppföras å extra stat.

Även föreningen Sveriges förste lantmätare har riktat vissa erinringar mot förslaget angående lantmäterikontorens personal. Därjämte har denna förening förklarat, att den av lantmäteristyrelsen föreslagna utsträckta renovationsskyldigheten vore onödig och att i varje fall fördelarna av densamma icke motsvarade kostnaderna.

Lantmäteriauskultanternas förening har i en till jordbruksdepartementet den 31 mars 1917 inkommen skrift framhållit, att lantmäteristyrelsen i sitt sista yttrande syntes hava planerat dispositionen av ovanberörda bebådade belopp av 100,000 kronor med hänsyn till ett omedelbart stadfästade av den föreslagna taxan samt att styrelsen ansett, att några arvoden åt auskultanterna icke borde komma ifråga att utgå av anslaget. Föreningen yttrar vidare:

»För närvarande finnes mer än ett hundratal auskultanter, som icke hava någon som helst ersättning av statsmedel, under det att trettio stycken erhålla ett arvode av 600 kronor. Angående förstberörda tjänstemän har, såsom i 1913 års underdåniga skrivelse anförts, en föranstaltad undersökning givit vid handen, att deras medelinkomst torde kunna beräknas till 2,200 å 2,400 kronor, vilken summa för dem, som i vidsträcktare mån handlägga förrättningar på vikariat, måhända kan höjas med något hundratal kronor. Genom den föreslagna taxan beräknas denna inkomst bliva höjd. Enligt lantmäteristyrelsens utsago kommer lantmätarnas behållna inkomst att ökas med 10 procent. Då i regel tjänstemedhjälparna uppbara 75 procent av arvodet, ökas således deras inkomst med 7.5 procent och skulle således efter taxeförslagets genomförande kunna beräknas i runt tal till 2,400 å 2,600 kronor. Den gottgörelse, som kommer att erhållas i form av dagtraktamente, torde i stora delar av landet i icke oväsentlig grad undandragas medhjälparna på grund av den inskränkning, som bestämmes i § 2 mom. 4 i taxan; enligt denna bestämmelse må resekostnads- eller traktamentsersättning icke utgå till medhjälpare vid förrättning av så inskränkt omfattning, att den av en person på till och med fyra dagar å förrättningsstället kan verkställas.

Ovannämnda inkomst torde för de yngsta inom kåren under normala förhållanden få anses tillfredsställande. Detta lärer däremot i betraktande av vidkommande omständigheter, såsom den fleråriga utbildningstiden, de dåliga befodringsförhållandena, den långa arbetstiden och saknaden av kostnadsfri ledighet, icke kunna sägas beträffande dem, som uppnått en tjänstetid av 5 å 9 år. Dessutom kan icke nog framhållas vikten av ett alltid påräkneligt arvode vid sidan av den osäkra inkomst, som är beroende av arbetstillgång och privata avtal med principalerna. De auskultanter, som erhålla förordnande till byråttjänst inom lantmäteristaten eller uppdrag inom andra verk, hava genomsnittligt högre inkomst, samt dessutom en tryggare ställning och en kortare arbetstid. De äga även andra förmåner framför tjänstemedhjälpare, såsom semester m. m., varjämte särskilt bör framhållas, att de vid utkallelse till krigstjänstgöring tillerkänts avsevärd del av sitt arvode.

På grund härav kunna vi icke bortse från nödvändigheten av att arvoden av statsmedel beredas flera tjänstemedhjälpare. Denna uppfattning torde icke heller strida mot vad lantmäteristyrelsen hittills i ämnet uttalat. Det är emellertid tidpunkten för ett *slutligt ordnande* av lantmäteriauskultanternas ekonomiska ställning, som vi under rådande kristid anse oss icke kunna avvakta. Att den ökade inkomst, som kan påräknas av den förhöjda taxan, icke under närvarande exceptionella förhållanden kan bliva tillräcklig, torde framgå av lantmäteristyrelsens uttalande uti förberörda framställning den 12 december 1916. I densamma framhålles, att förbättringen ej är större än att den med säkerhet kan anses fullt motiverad även efter den nedgång i levnadskostnaderna, som bör kunna förväntas, sedan normala förhållanden inträtt.

Såsom tjänstemedhjälpare verksamma auskultanter utan arvode av statsmedel synas icke hava utsikter att komma i åtnjutande av vare sig det allmänna krigstidstillägg eller den krigstidshjälp, som förväntas komma att utgå till statens tjänstemän. Då auskultanterna icke heller hava möjlighet att efter förhållandena höja ersättningen för sitt arbete, synes det vara ett berättigat krav lika väl som ett trängande behov, att dem tillerkännas tillfälliga arvoden. Vi hålla därför före, att

lantmäteristyrelsen icke helt bort frångå sitt uttalande den 20 maj 1916, däri styrelsen, på sätt ovan framhållits, föreslagit arvoden att utgå under åren 1916 och 1917, utan anse vi, att viss del av det i statsverkspropositionen uppförda anslaget å 100,000 kronor bort ifrågakomma att användas till direkt understöd åt auskultanterna.

På grund av vad sålunda anförts få vi i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärder för beredande av tillfälliga arvoden från och med innevarande år åt de auskultanter, som sysselsättas med lantmåteriförrättningar.»

Av den lämnade redogörelsen framgår, att lantmäteristyrelsens nu ifrågavarande förslag, även det den 2 mars 1917 avgivna, avser ett definitivt ordnande av hithörande förhållanden i de i varje särskilt fall behandlade delarna av ämnet. Andra delar av ämnet, bland annat den viktiga frågan om ökning av lantmåteridistriktet, äro emellertid ännu föremål för utredning inom lantmäteristyrelsen. Såväl på grund av det sammanhang, vari alla dessa frågor stå till varandra — vilket lantmäteristyrelsen uttryckligen framhöll i den skrivelse den 30 december 1915, vari begärdes bemyndigande att tillkalla sakkunniga för utrednings verkställande — som med hänsyn till den jämförelsevis sena tidpunkt under nu pågående riksdag, då dessa ärenden kunnat, sådana de nu föreligga, anmälas för Kungl. Maj:t, finner jag det omöjligt att tillstyrka, att i desamma beslut fattas av genomgripande och för framtiden bindande innebörd. Jag har desto mer skäl härtill, som, bland annat med hänsyn till vissa på senare tid inom riksdagen väckta motioner, vilka vunnit andra kammarens understöd, särskilt frågan om det förhållande, vari staten och jordägarna böra delta i kostnaderna för lantmåteriförrättningar, torde behöva noggrant skärskådas. Jag anser alltså i likhet med min närmaste företrädare dessa frågor tarva ytterligare utredning samt hoppas bliva i tillfälle att inom kort föreslå Eders Kungl. Maj:t vidtagande av åtgärder i dylikt syfte.

Jag finner sålunda förslagen om ändring av lantmåteritaxan, om tillerkännande åt lantmätarna av dagtraktamenten av statsmedel samt ersättning för publik renovation m. fl. förslag, vilkas genomförande skulle för dem medföra förbättrad ekonomisk ställning, icke nu böra upptagas till slutlig prövning. Jag vill emellertid framhålla, att, vad mättningsförordningen angår, jag anser det vara särdeles viktigt, att en sådan förordning så snart som möjligt utfärdas. I den mån det visar sig oundgängligt att samtidigt med utfärdandet av en sådan förordning vidtaga ändringar av taxan, lär det böra ske, dock utan att de huvudprinciper, på vilka taxan är byggd, rubbas, innan riksdagen fått tillfälle att taga ställning till frågan i dess helhet.

Departementets
chefen.

Emellertid finner jag starka skäl tala för att under nuvarande tider bereda den lantmåteripersonal, som huvudsakligen eller helt och hållet är hänvisad till att hämta sina inkomster från arbete enligt taxa, någon förbättring i ekonomiskt hänseende. Det bör nämligen framhållas, att sådana inkomster icke enligt föreliggande förslag angående krigstids-tillägg skulle grundlägga rätt till dylik löneförbättring, och att den fastställda taxan hindrar lantmäternas att själva kräva höjd betalning för sitt arbete. Därjämte synes det mig önskvärt att bereda särskild förbättring åt åtminstone en del av det stora antalet lantmäteriauskultanter, som icke åtnjuter något arvode av statsmedel. Förste lantmätare och amanuenser, vilka åtnjuta full statsavlöning, varå krigstidstillägg beräknas, avses däremot icke med min följande framställning.

Enligt Kungl. Maj:ts proposition nr 129 till innevarande års riksdag må krigstidstillägg under år 1917 utbetalas till befattningshavare i statens tjänst med 15 procent å de i avlöningen ingående kontanta förmanerna av i propositionen uppräknade slag, dock högst med 600 kronor. Sådant tillägg skulle alltså utgå för distriktslantmätare utan ålderstillägg med 300 kronor, för extra lantmätare med 240 kronor och för sådan lantmäteriauskultant, som åtnjuter arvode, med 90 kronor.

Vid den år 1909 beslutade omregleringen av lantmåteristaten i orterna minskades, som ovan angivits, taxans tariffer med en tredjedel såsom ett slags vederlag för att avlöningar på stat beredd personalen. Då denna omreglering icke avsåg att innebära någon löneförbättring, torde det alltså kunna anses, att man för distriktslantmäternas och extra lantmäternas beräknade, att de skulle framdeles från arbete mot ersättning enligt taxa hämta ungefär dubbelt så stor inkomst som sin avlöning av staten. För auskultanter med arvode, vilka befattningshavare erhöilo vida lägre avlöningar än nyssnämnda lantmätare, måste uppenbarligen inkomsten enligt taxa anslås till större andel av totalinkomsten, för att denna skulle kunna bereda dem möjlighet att existera på densamma. Åt auskultanter utan arvode gavs icke något slags ersättning för taxeminskningen. De hämta hela sin tjänsteinkomst från arbete enligt taxa. Av dessa skäl måste, när hela den praktiskt verksamma lantmåteripersonalen toges såsom en helhet, inkomsterna av arbete enligt taxa motsvara mer än dubbla beloppet av de avlöningar, som utgå till samma personal. Dessa avlöningar utgöra tillhopa 302,000 kronor. Av lantmåteristyrelsen har nu meddelats, att arvodena för förrättningar, som utförts efter myndighets förordnande, nedgått från 1,237,780 kronor i medeltal för åren 1903—1909 till 950,386 kronor i medeltal för åren 1910—1914 och till 816,240 kronor för år 1915. Medeltalet för åren

1910—1914 är emellertid, såsom lantmäteristyrelsen framhållit, så till vida missvisande, som i detsamma ingå arvoden för en del förrättningar, som påbörjats före år 1910 och som därför skolat betalas efter den äldre, högre taxan. Arvodessumman för år 1915 torde däremot vara tillfälligtvis låg. Utom dessa förrättningar på grund av myndighets förordnande verkställas även andra förrättningar. För tiden före år 1910 saknas statistik därom, men därefter kan årsinkomsten därav anslås till 100,000 å 110,000 kronor. Inalles synas således lantmätarnas inkomster på grund av arbete enligt taxa numera kunna beräknas till omkring 950,000 kronor, vilket även lantmäteristyrelsen uppgivit. Statsavlöningen utgör alltså för kåren, tagen som en helhet, knappt en tredjedel av dess inkomster enligt taxa.

Dessa beräkningar synas mig ägnade att ytterligare ådagalägga befogenheten av att under närvarande tidsförhållanden inkomstökning beredes ifrågavarande lantmätare även på annat sätt än genom krigstidstillägg till de jämförelsevis små avlöningarna åt den del av personalen, som överhuvud åtnjuter avlöning av staten.

I avseende å sättet för beredandet av sådan inkomstökning skulle det möjligen förefalla mest konsekvent och bäst överensstämmande med det nuvarande systemet, om man medgäve en procentisk förhöjning av taxan efter samma proportion, vari krigstidstillägget står till statsavlöningen, nämligen femton procent. Vid närmare undersökning av denna utväg har jag emellertid funnit mig icke kunna tillstyrka densamma. Redan på grund av att för distriktslantmätare och extra lantmätare en sådan ökning får antagas skola med tillägg av krigstidstillägget till deras statsavlöning betydligt överstiga 600 kronor, samt att för auskultanterna deras inkomstökning skulle — för dem, som åtnjuta arvode, nästan helt och hållet och för de övriga uteslutande — bekostas av jordägarna, har gjort, att denna väg ej synes böra beträdas. Även om taxehöjningen gjordes mindre och fyllnad gäves av statsmedel, hava verkställda undersökningar visat, att särdeles invecklade bestämmelser tarvades, särskilt med hänsyn till att en taxehöjning ej skulle kunna träda i kraft förrän tidigast den 1 instundande juli och alltså för innevarande år göra blott halv verkan men för följande år verka med sitt hela belopp. För övrigt synes det mig, med hänsyn till föreliggande särskilda omständigheter och då eventuella ändringar i fråga om lantmätarnas tjänsteinkomster icke lära kunna undgå att för staten medföra rätt betydligt höjda utgifter, kunna väl försvaras, att staten i detta fall nu åtager sig att utgiva det vederlag i stället för krigstidstillägg, som må finnas böra utgå. Det bör ej heller lämnas obeaktat, att genom

en taxehöjning, om än av jämförelsevis mindre storlek, de brister och ojämnheter den nuvarande taxan, såsom lantmäteristyrelsen framhållit, företer, skulle ytterligare skärpas.

Jag vill alltså tillstyrka, att de behövliga tillskotten nu lämnas av statsmedel.

Om man, såsom förut framhållits, kan antaga, att distriktslantmätare och extra lantmätare erhålla från arbeten enligt taxa dubbelt så stor inkomst som statsavlöningen, skulle denna inkomst i genomsnitt uppgå till respektive 4,000 och 3,200 kronor samt deras totalinkomst till respektive 6,000 och 4,800 kronor. För bägge kategorierna skulle alltså det för krigstidstillägg bestämda maximum av 600 kronor komma i tillämpning och deras totalinkomst därefter uppgå till respektive 6,600 och 5,400 kronor. Det särskilda tillskott av statsmedel, som krävdes för att uppnå nämnda maximum, skulle utgöra för de förra 300 kronor och för de senare 360 kronor. Efter ett antal av 110 distriktslantmätare och 40 extra lantmätare uppgår det härtill behövliga beloppet inalles till 47,400 kronor.

För de avlönade auskultanternas del måste beräkningen göras annorlunda, enär, såsom förut framhållits, annan proportion mellan arvode och taxeinkomster måste användas. I auskultantföreningens förut omförmälda, den 31 mars 1917 inkomna skrift har medelinkomsten för dem, som icke åtnjuta arvode, uppgivits till 2,200 à 2,400 kronor. Då de auskultanter, som hava arvode, icke torde i fråga om arbetsinkomster vara sämre ställda, lärer, med tillägg av deras arvode, deras totalinkomst kunna beräknas till 3,000 kronor. Femton procent härå utgör 450 kronor, varigenom deras totalinkomst skulle uppbringas till 3,450 kronor. Då de skulle erhålla 90 kronor såsom krigstidstillägg till sitt arvode, bör av statsmedel ett ytterligare tillskott av 360 kronor ges, vilket för 30 dylika befattningshavare gör ett belopp av 10,800 kronor.

Vad därefter de oavlönade auskultanterna beträffar skulle enligt samma princip femton procent å deras arbetsinkomster, beräknade till 2,400 kronor, göra 360 kronor för varje. I detta fall finner jag det dock mindre lämpligt att utdraga principen i sina konsekvenser. Dessa auskultanter hava mycket växlande tjänstålder, deras arbete är av olika omfattning och till följd härav växla även deras inkomster. Att utan vidare likställa dem allesammans, skulle enligt min mening innebära ett obehörigt gynnande av de yngre. Jag finner däremot goda skäl tala för att tillfälliga arvoden beredas åt ett lämpligt antal av de äldsta och mest förtjänta, med praktiskt lantmäteri sysselsatta auskultanter, som ännu ej åtnjuta dylikt. Jag vill erinra, att lantmäteristyrelsens

förslag den 20 maj 1916 gick i denna riktning. Arvodesbeloppet för dessa synes mig böra beräknas efter ett belopp av 600 kronor för helt år liksom för de nuvarande auskultanterna. Om de å detta arvode erhålla krigstidstillägg, beräknat efter 90 kronor för helt år, skulle totala årsinkomsten för dem kunna beräknas till 3,090 kronor. Att nu medge ett sådant tillfälligt arvode synes mig icke innebära någon betänklighet eller vara till hinder för framtida avlöningsregleringar. Ifall genom revision av taxan eller annorledes ökade inkomster framdeles beredas auskultanterna på annat sätt, kunna dessa arvoden, om så finnes lämpligt, indragas.

Antalet dylika arvoden synes mig lämpligen kunna bestämmas till 40. För helt år skulle detta för staten medföra en totalutgift av 24,000 kronor. Då dylika arvoden för år 1917 icke torde böra beviljas från tidigare tidpunkt än den 1 juli, blir beloppet för samma år 12,000 kronor.

Vad jag hittills anfört har haft avseende å innevarande år. Ifall krigstidstillägg och tillskott till dylikt behöva beredas även för nästkommande år, torde frågan därom bliva föremål för prövning av 1918 års riksdag. Oberoende huru därmed må bliva och under framhållande att en genomgripande taxerevision icke läser kunna träda i kraft förrän med ingången av år 1919, anser jag emellertid det vara synnerligen önskligt, att sistnämnda nya 40 auskultantarvoden må utgå även under år 1918. Härtill krävas ytterligare 24,000 kronor.

De fåtaliga mot taxa praktiserande lantmäteri-tjänstemän, som icke inbegripas i de nu av mig omförmälda tjänstemannakategorierna — vissa kommissionslantmätare och vice kommissionslantmätare, som icke sökt eller vunnit anställning å den nya staten — uppbära icke någon statsavlöning och erhålla således ej heller något krigstidstillägg såsom sådana. I de fall, då med analogisk tillämpning av reglerna för krigstidstillägg och de nu av mig tillstyrkta grunderna något tillskott av statsmedel må för innevarande år finnas böra utgå åt dem, torde det få tillkomma Kungl. Maj:t att för varje särskilt fall därom besluta efter lantmäteri-styrelsens hörande. Det belopp, som kan komma att tagas i anspråk härtill, blir i varje fall ganska obetydligt.

De av mig nu tillstyrkta bidragen — med bortseende från det sistnämnda — utgöra $47,400+10,800+12,000+24,000=94,200$ kronor. Med hänsyn till eventuellt tillskott åt nyssnämnda lantmätare å gammal stat, torde anslagsbeloppet böra upptagas till jämnt 100,000 kronor. Hela detta belopp, utom de 24,000 kronor som äro avsedda till auskultantarvoden under år 1918, bör få utgå redan i år. Såsom förut erinrats

har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för ändamålet beräkna ett belopp av 100,000 kronor.

För åtnjutande av tillskotten till distriktslantmätare, extra lantmätare och auskultanter med arvode böra reglerna för krigstidstillägg i tillämpliga delar lända till efter rättelse. I den mån särskilda tillämpningsföreskrifter må visa sig behöfliga, torde de böra meddelas av Kungl. Maj:t.

Det föreslagna uppflyttandet av lantmateriauskultanterna från femte till fjärde klassen i resereglementet synes mig hava fog för sig. Bland jämförliga befattningshavare, som redan nu upptagas i sistnämnda klass, kunna, utom de av lantmäteristyrelsen omförmälda extra jägmästarna, nämnas assistenter vid skogsförsöksanstalten och vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, fiskeriasistent, biträdande tjänstemän vid Sveriges geologiska undersökning samt extra veterinärer. Jag torde framdeles få tillfälle att återkomma till denna fråga.

På grund av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att under år 1917 må såsom tillskott till krigstidstillägg utgå av statsmedel till distriktslantmätare 300 kronor, till extra lantmätare 360 kronor och till lantmateriauskultant med arvode från medel å staten för lantmäteristaten i orterna 360 kronor;

dels förklara, att för åtnjutande av sådant tillskott de angående krigstidstillägg meddelade bestämmelser skola i tillämpliga delar lända till efter rättelse, med rätt för Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter, som för tillämpning av dessa bestämmelser kunna vara erforderliga;

dels medgiva, att Kungl. Maj:t må äga att, i överensstämmelse med av mig tillstyrkta grunder, för år 1917 medgiva tillskott av statsmedel jämväl åt kommissionslantmätare och vice kommissionslantmätare, som fortfarande utöva praktisk verksamhet;

dels medgiva, att för såväl tiden från den 1 juli 1917 till årets slut som år 1918 arvoden å 600 kronor må av statsmedel utbetalas till 40 lantmateriauskultanter, vilka icke åtnjuta arvoden från medel å staten för lantmäteristaten i orterna;

dels oek för nu angivna ändamål under titel »tillfällig avlöningsförbättring för vissa lantmätare» å extra stat för år 1918 under nionde huvudtiteln anvisa såsom förslagsanslag, högst, 100,000 kronor, ävensom medgiva, att Kungl. Maj:t må härav låta under år 1917 av tillgängliga medel utanordna intill 76,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall och förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bil. . . . vid detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Olle Åkerberg.